

عنوان مقاله:

شفق اهورایی اهریمنی اسفندیار تحلیل داستان رستم و اسفندیار در شاهنامه فردوسی

محل انتشار:

مجله تفسیر و تحلیل متون زبان و ادبیات فارسی (دهخدا)، دوره 12، شماره 46 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

محمد رضا کیوانفر - دانشجوی دکتری گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

پروانه عادل زاده - دانشیار گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

کامران پاشایی فخری - استاد گروه زبان و ادبیات فارسی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران.

خلاصه مقاله:

جنگ بین خصلت های اهورایی و اهریمنی و دو بنی بودن قهرمانان خیر و شر در داستان های مختلف شاهنامه همواره مورد نظر پژوهندگان بوده است. اما آنچه مایه شگفتی است این است که این بار این دوگانگی بیشتر در سوابق و گفتار و کردار یک قهرمان تجلی یافته است، بطوریکه نمی شود او را اهورایی مطلق نامید و نه او را اهریمنی و دوزخی و بدرگ مطلق قلمداد کرد بلکه نوعی کشاکش و ستیز در گفتار و کردار یک پرسوناژ به نام اسفندیار در این داستان به چشم می خورد. در این جستار طولی سعی وافر پژوهنده با روش توصیفی و تحلیلی و تفسیری و کتابخانه ای بر آن بوده است که آیا او سمبل راستی و اهورایی است؟ یا او نماد اهریمنی است؟ در هیچ کدام از این مواضع نمی شود به ضرس قاطع نظر داد این داستان به سبک رآیستی از یک واقعه تاریخی حماسی قبل از تاریخ نوشته شده است که قهرمان آن به طور ناآگاهانه ای در یک تلقی غلط به دین باوری زمانه خود دال بر پیرو راستین پیامبر (زرتشت) بودن پدرش گشتاسب دچار و گرفتار شده است در نتیجه درخواست های چند لایه رستم با او حاصلی مطلوب در برقراری صلح ندارند بجز جنگ نا خواسته و این موضع اسفندیار تا اواخر داستان دال بر اصرار بر صلح رستم و ابرام بر جنگ اسفندیار تا برقراری جنگ ادامه دارد. ویژگی های اسفندیار هم در سیاه نمودن کارهایی که کرده است و در رجز خوانی ها خود او به آنها اشاره می کند که آن اعمال در طول داستان توسط پشتون و سیمرغ و زال و رستم هم تأیید می شوند. روش تحقیق در این پژوهش، توصیفی - تحلیلی است.

کلمات کلیدی:

شاهنامه، رستم، اسفندیار، گشتاسب، سیمرغ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1172506>

